

Asian siirto

11.01.2022

MV/1/05.02.00/2022 1 (1)

Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite

Asia **HELSINKI, Vartiosaaren osayleiskaava**

Museoviraston ja alueellisen vastuumuseon välisen työnjaon mukaisesti Helsingin kaupunginmuseo vastaa neuvotteluihin osallistumisesta ja lausunnon antamisesta.

Intendentti

Elisa El Harouny

Jakelu Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo
Johanna Björkman, Helsingin kaupunginmuseo

9.3.2022

Kaupunginmuseon lausunto Vartiosaaren osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2021-012184 T 10 03 02 00

Lausunto on laadittu yhteistyössä Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikunta-, nuoriso- ja tilapalveluiden kanssa.

Suunnittelualueeseen kuuluvat Vartiosaari ja sen välittömässä läheisyydessä olevat Poika-saari, Kiekkö, Ramsinkivi ja Kanasaari, ympäröivät merialueet sekä tarvittavat liittymisalueet mantereeseen Laajasalossa Reposalmentien päässä ja Vuosaarissa Ramsinniemen kärjessä.

Vartiosaari on kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilasaari, jonka ranta-alueita kiertää pääosin 1900-luvun alun huvila-alue, johon on liittynyt myös rikas huvilapuutarhakulttuuri. Vartiosaari kokonaisuudessaan on listattu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus / RKY 2009). Saarella on noin 50 huvilaa ja loma-asuntoa sekä satakunta muuta rakennusta, jotka ovat vaihtelevassa kunnossa.

Osayleiskaavoituksen tavoitteena on osoittaa Vartiosaari pääasiallisesti virkistyskäyttöön, virkistyskäytön ja -palvelujen mahdollistaminen sekä saaren saavutettavuuden parantaminen kestäväillä tavoilla. Suunnittelussa otetaan huomioon saaren luonnonarvot, maisema, kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta sekä edistetään niiden säilymistä. Tavoitteena on myös mahdollistaa saaren laajan metsäalueen säilyttäminen ja virkistyspalveluiden tarjoaminen kaupunkilaisille ja matkailijoille.

Osayleiskaava laaditaan ns. yleispiirteisenä aluevarausyleiskaavana, joka ei ohjaa suoraan rakentamista. Kaavalla mahdollistetaan Vartiosaaren kehittäminen aktiiviseksi virkistysalueeksi osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuistoa. Alueella mahdollistetaan virkistys-, loma- ja luontomatkailupalvelut ensisijaisesti olemassa olevaa rakennuskantaa hyödyntäen, kestävästi ja ympäristöstävällisesti sekä merellisen strategian mukaisesti. Kaavalla mahdollistetaan olevien rakennusten käyttö monipuoliseen yksityiseen, yhteisölliseen, sosiaaliseen ja merellisten elinkeinojen toimintaan. Huvila-alueet suojellaan ja edistetään rakennusperinnön suojelua ja alueelle tyypillisen puutarhakulttuurin ennallistamista. Alueen virkistyspalveluiden saavutettavuus mahdollistetaan kestäväillä

9.3.2022

liikkumismuodoilla. Vartiosaaren metsän ja muiden luontoarvojen säilyminen turvataan.

Uusimaa 2050 –kaavakokonaisuuteen kuuluva Helsingin seudun vaihe-
maakuntakaava on tullut voimaan Vartiosaaren osalta 24.9.2021. Kaa-
vassa Vartiosaari on osoitettu virkistyskäytön kohdealueeksi, taajama-
toimintojen kehittämisvyöhykkeeksi ja kulttuuriympäristön tai maiseman
vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi.

Alueella on voimassa Yleiskaava 2002 merkintöineen ja määräyksi-
neen. Yleiskaavassa 2002 Vartiosaari on osoitettu selvitysalueeksi,
jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla. Kau-
punkstrategiassa 2021-2024 todetaan, että Vartiosaari osoitetaan vir-
kistyskäyttöön.

Lausunto:

Kaupunginmuseo pitää erittäin myönteisenä, että Vartiosaari on päätet-
ty kaavoittaa virkistysalueeksi. Alueen kulttuuriympäristön, maiseman
ja luonnon säilymisen edellytysten turvaaminen on osayleiskaavatyön
keskeinen tavoite virkistyskäytön ja –palveluiden varmistamisen rinnal-
la.

Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö –status (rky
2009) edellyttää alueen suunnittelussa kulttuurihistoriallisten arvojen
säilyttämistä. Vartiosaaren kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvo-
ja on selvitetty jo aiemmassa kaavavaiheessa. Vartiosaaren kulttuu-
riympäristöselvitys ja siihen liittyvä huviloiden inventointi on tehty vuon-
na 2004. Kulttuuriympäristöselvitys sisältää rakennusten lisäksi saaren
huviloihin liittyvän puutarhakulttuurin. Selvityksen perusteella Vartio-
saaren koko ranta-alueita osana helsinkiläistä huvilakulttuuria voidaan
pitää erittäin merkittävänä. Selvityksen tuloksena on myös selvinnyt, et-
tä saaren sisäosien suoalueet muokattiin viljelykäyttöön 1900-luvun al-
kuvuosikymmeninä. Kulttuuriympäristöselvitys vahvistaa näkemystä
Vartiosaaren kulttuuriympäristöstä kokonaisuutena. Maisema, luonto ja
kulttuuriympäristö muodostavat herkkäsuhteisen kokonaisuuden. Saa-
rella on rikas luonto, paljon herkkiä luontokohteita ja oletettavasti rikas
linnusto. Näiden säilymisen edellytykset on kyettävä turvaamaan myös
jatkossa.

Vartiosaaren maisemaselvitys on laadittu 2009. Sen johtopäätöksissä
todetaan Vartiosaareissa esiintyvän niin kulttuurihistorialtaan kuin luon-
nonominaisuuksiltaan erityisen arvokkaita kohteita. Erityisen merkittä-
vää on, että useat näistä arvokkaista ympäristöistä ja kohteista ovat ai-
nutkertaisia paitsi Helsingissä myös valtakunnallisesti.

9.3.2022

Vartiosaaren rakentamista koskeva osayleiskaava kumottiin vuonna 2018. Siinä suojeltaviksi oli määrätty yhteensä noin 50 kulttuurihistoriallisesti arvokasta huvilaa tai huvilaympäristöön kuuluvaa rakennusta tai rakennelmaa kuten rantasaunoja ja talousrakennuksia. Huvilarakennusten lisäksi suojeltaviksi oli osoitettu säilytettäviä saaren huvilapuu-tarhakulttuuriin olennaisesti kuuluvia puutarhasommitelmia ja -rakenteita. Tämä on hyvä lähtökohta myös nyt tehtävälle osayleiskaavalle.

Kaupunki omistaa saarella useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia. Niiden kunnostuksesta ja ylläpidosta tulee huolehtia, jotta niiden säilyminen turvataan. Kaupungin omistamissa huviloissa on nykyisin yleishyödyllistä käyttöä, minkä jatkuminen tulee turvata. Myös mahdolliset uudet virkistykseen ja matkailuun liittyvät käyttötarkoitukset vanhoissa huviloissa ovat mahdollisia suojelun reunaehdot huomioivalta tavalla.

Rantavyöhykkeen, huviloiden pihapiirien ja niihin liittyvien puutarhojen suojelun määrittäminen on tärkeää. Myös saaren sisäosiin liittyy luonnon arvojen lisäksi myös maisemallisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja. Tärkeää on myös, että saarelle esitettävä virkistyskäyttöä palveleva uudisrakentaminen sovitetaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Suojelumääräykset tulee määritellä yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Vartiosaarella on kaksi Muu kulttuuriperintö -kohdetta; 1900-alun kivikummeli ja saaren keskiosassa kivilouhos. Ne tulee merkitä asianmukaisesti kaavakarttaan. Vartiosaareen suunniteltuja ensimmäisen maailmansodan linnoitteita ei ole saarella. Aiempi kiinteä muinaisjäänös, röykkiö, on poistettu rekisteristä, koska sitä ei ole löydetty tarkastuksessa. Ilmeisesti alun alkaenkaan kyseessä ei ole ollut röykkiö. Kohteet on tarkastettu kaupunginmuseon toimesta vuonna 2015.

Osayleiskaavan yhdeksi tavoitteeksi mainitaan saavutettavuuden parantaminen kestäväällä tavalla. Vartiosaaren luonto ei kestä hyvin suurten kävijämäärien aiheuttamaa kulutusta. Etenkin kallioiset ja ohuen irtomaakerroksen peittämät korkeammat maastokohdat ovat herkkiä kulumiselle ja kasvillisuuden häviämislle. Kulkemisen ohjauksella ja reitien toteutuksella voidaan estää haitallista kulumista kallioisilla osilla ja metsäisillä alueilla sekä puutarhojen ja pihojen alueilla.

Liikuntapalvelut tuo esiin saaren molemmilla puolilla kulkevat vilkkaat veneväylät, joita käyttävät huviveneiden lisäksi vesireittiliikenteen alukset sekä työalukset. Pohjoispuolisten lahtien venesatamissa ja yksityi-

9.3.2022

sissä laitureissa on toistatuhatta venepaikkaa ja satoja purjeverneitä. Merelliseen Helsinkiin kuuluu olennaisesti veneily, jonka edellytyksiä ei tule heikentää. Massiiviset siltaratkaisut eivät ole kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta tavoiteltavia. Alueen saavutettavuutta voi parantaa esim. lautta- ja veneyhteyksiä lisäämällä. Sillan tai siltojen rakentamisen maisemalliset vaikutukset ovat laajat. Siltavaihtoehtojen vaikutukset samoin kuin niiden tuottaman välttämättömän infran vaikutukset Vartiosaaren, Laajasalon ja Ramsinniemen ympäristöön tulee selvittää.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kaupunginmuseo, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä tilapalvelut pitävät Vartiosaaren osayleiskaavan osallistumis- arviointisuunnitelman tavoitteita kannatettavina. Kulttuuriympäristön ja maiseman arvot on hyvin selvitetty ja tunnistettu, ja kaavoituksella niitä pyritään vahvistamaan. Alueella sijaitsevien joidenkin arvokaiden huviloiden säilyminen, mikäli niiden tulevia käyttäjiä tai käyttäjiä ei kyetä ratkaisemaan nopealla aikataululla, herättää kuitenkin huolta. Kaupungin tulisi toimillaan edistää sitä, että tyhjillään tai vajaakäytössä mahdollisesti huonossa kunnossa olevat huvilat korjattaisiin ja otettaisiin käyttöön.

Kaupunginmuseolla ja Kuvan toimialan liikunta-, nuoriso- ja tilapalveluilla ei ole osayleiskaavan osallisuus- ja arviointisuunnitelmasta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Sari Saresto, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupungin kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Kannanotto
08.03.2022

92/00.02.022.0220/2022

HEL 2021-012184 T 10 03 02 00
Hankenumero 6684_4

Vartiosaaren osayleiskaava, HSY:n kannanotto asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Helsingin kaupungin maankäytön yleissuunnittelupalvelussa valmistellaan osayleiskaavaa Vartiosaaren alueelle. Osayleiskaavoituksen tavoitteena on osoittaa Vartiosaari pääasiallisesti virkistyskäyttöön, virkistyskäytön ja -palvelujen mahdollistaminen sekä saaren saavutettavuuden parantaminen kestävillä tavoilla. Suunnittelussa otetaan huomioon saaren luonnonarvot, maisema, kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta sekä edistetään niiden säilymistä. Tavoitteena on myös mahdollistaa saaren laajan metsäalueen säilyttäminen ja virkistyspalveluiden tarjoaminen kaupunkilaisille ja matkailijoille.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää kannanottonaan asiasta seuraavaa:

Saareen johtaa tällä hetkellä kaksi yksityistä vesijohtoa (toinen on kesävesijohto), joiden liitoskohdat HSY:n vesijohtoon sijaitsevat Laajasalossa. Lisäksi suunnitteilla on yksityinen saareen johtava vesijohto ja paineviemäri.

Vartiosaari sijaitsee Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella. Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2021–2030 Vartiosaarta koskee merkintä: ”Helsingin kaupungin järjestämisvelvollisuuden selvittämisen (vesihuoltolaki 6 §) piiriin kuuluvia kohteita. Kohteet, joissa virkistystoimintojen lisääntyessä vesihuollon järjestämistapa on suunniteltava.” HSY ei näe tarkoituksenmukaisena yleisen vesihuollon rakentamista Vartiosaaren. Vesihuolto tulee toteuttaa yksityisin järjestelyin kuten tähänkin asti.

Yhteyshenkilönä toimii alueinsinööri Sini Lehtonen, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Mari Heinonen
toimialajohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

Aluesuunnittelu / Jouni Suominen

Helsingin kaupungin yleiskaavoituspalvelu

HEL 2021-012184 T 10 03 02 00, Hankenumero 6684_4

Vartiosaaren osayleiskaava

Osayleiskaava on tullut vireille vuonna 2022. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä 1.2.-11.3.2022.

Korkein hallinto-oikeus kumosi Vartiosaaren osalta Yleiskaavan 2016 merkinnät ja Vartiosaaren rakentamista koskevan osayleiskaavan. Aiemmassa Yleiskaavassa 2002 Vartiosaari osoitettiin selvitysalueeksi, ja nyt alueen maankäyttö ratkaistaan osayleiskaavalla.

Alueella on voimassa Yleiskaava 2002, jossa Vartiosaari on osoitettu selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2024 todetaan, että Vartiosaari osoitetaan virkistyskäyttöön.

Lausunto

Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuus eli Helsingin seudun, Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavat tulivat pääosin voimaan 24.9.2021 Helsingin hallinto-oikeuden käsiteltäviä kaavakokonaisuudesta jätetyt valitukset. Hallinto-oikeus hylkäsi pääosan valituksista. Kaavakokonaisuuden täytäntöönpanokielto ei ole enää voimassa hylättyjen valitusten osalta. Helsingin seudun vaihemaakuntakaava (jatkossa maakuntakaava) ohjaa osayleiskaavan laadintaa.

Osayleiskaavan tavoitteet ovat kannatettavia ja niillä on myös seudullista ja maakunnallista merkitystä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma toimii hyvänä pohjana kaavan laadinnalle. Uudenmaan liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota eri tavoitteiden yhteensovittamiseen.

Voimassa olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Vartiosaari kuuluu kehittämissperiaatemarkinnällä osoitettuun taajamatoimintojen kehittämissyöhykkeeseen. Kehittämissperiaatemarkintä antaa monipuoliset lähtökohdat alueen suunnittelulle yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Maakuntakaavassa alueelle on osoitettu lisäksi virkistyskäytön kohdealue -kehittämissperiaatemarkintä sekä kulttuuriympäristön tai maiseman

vaalimisen kannalta tärkeä alue -ominaisuusmerkintä, jotka antavat reunaehjoja yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Näiden lisäksi maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset ohjaavat alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Vartiosaarta koskevat maakuntakaavan merkinnät ja määräykset korostavat kestävästä ympäristöstä ja liikkumisen edellytysten kehittämistä, luonnon- ja kulttuuriympäristön arvojen ja ominaispiirteiden turvaamista, ekologisen verkoston ja virkistysyhteyksien kytkeytymistä viherrakenteen laajempaan kokonaisuuteen sekä virkistysmahdollisuuksien turvaamista. Koska osayleiskaava on luonteeltaan alueen arvoja säilyttävä, ovat maakuntakaavan ja osayleiskaavan tavoitteet vahvasti samansuuntaiset.

Vartiosaaren kehittämisessä korostuvat kestävästi saavutettavan virkistyskäytön sekä kulttuuriympäristön ja luonnon arvojen yhteensovittaminen.

Vartiosaari kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun ympäristöön (RKY2009). Vartiosaarella on säilynyt harvinaisen eheä kokonaisuus Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutusta, joka muodostaa merellisen ja vehreän huvila- ja lomaviikkokulttuurin keitaan. Saaren kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta on turvattava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja niiden säilymistä tulee edistää.

Vartiosaari sijoittuu Helsingin seudun viherkehälle. Alueella on seudullista merkitystä osana laajempaa viheryhteyttä, joka ulottuu Laajasalosta Meri-Rastilan kautta Mustavuoren luonnonsuojelualueelle ja edelleen Sipoonkorven kansallispuistoon. Tämän ekologisen ja virkistyskäytön yhteyden turvaaminen ja vahvistaminen on erityisen tärkeää tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Osayleiskaavalla on paitsi paikallisia, myös seudullisia vaikutuksia etenkin virkistyskäytön osalta. Virkistys- ja luontomatkailupalvelujen kehittäminen ja niiden saavuttaminen kestäväillä liikkumismuodoilla lisää koko Helsingin seudun merellistä vetovoimaa ja tasaa muille alueille kohdistuvaa käyttöpainetta. Näiden toimintojen kehittämisen vaikutukset on arvioitava ja sovitettava yhteen alueen muiden arvojen kanssa. Myös vaikutukset valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tulee arvioida ja ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Vartiosaaren keskeinen sijainti, kulttuuriympäristön arvot sekä merellinen ympäristö tarjoavat hyvät lähtökohdat jo nyt vetovoimaisen alueen kehittämiseksi virkistyskäyttöön.

Paula Autioniemi
Va. aluesuunnittelun johtaja

Ilona Mansikka
Kaavoituspäällikkö

Jakelu

Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus / Kirjaamo

Hei,

Soittelimme äsken ja siihen viitaten pyydän, että Helsingin kaupunginmuseo pitäisi mahdollisuuksiensa mukaan Suomen ilmailumuseon tietoisena mitä tapahtuu liittyen Vartiosaaren tilan Kaislikko 2:3 rannassa sijaitsevan, John Nylundin rakennuttaman vesitasolentokoneen hangaarin omistuksen, suojelun ja kunnostussuunnitelmien suhteen. Vuodesta 2009 alkaen Suomen ilmailumuseon ja minuun on ollut useasti yhteydessä joidenkin vuosien välein eri henkilöitä, jotka ovat huolissaan tämän hangaarin tulevaisuudesta ja säilymisestä, ja olen ohjannut suojeluun liittyvät kysymykset aina Helsingin kaupunginmuseon suuntaan. Viimeisin vuonna 2020 alkanut yhteydenpito johti yhden vapaaehtoisemme suorittamaan hangaarin nykytilan kattavaan valokuvaukseen tammikuussa 2021 ja nyt näiden kuvien tallentamiseen Suomen ilmailumuseon kokoelmiin.

Kattavaa kansallista ilmailun rakennetun kulttuuriperinnön inventointia tai tutkimusta ei ole juurikaan tehty ja tietomme ovat siksi hyvin puutteellisia liittyen ilmailun rakennuksiin. Kuitenkin Suomen ilmailumuseon tietojen mukaan muita vastaavia ennen sotia rakennettuja, yksityisiä lentokonesuojia alkuperäisessä asussaan ei ole säilynyt missään muualla maassamme, joten Vartiosaaren hangaarilla on myös valtakunnallista merkitystä.

Alkujaankin yksityisiä rakennuksia on tuolloin ilmailun alkuajoina Suomessa ollut luonnollisesti vähän, sillä lentotoiminnassa yksityisten henkilöiden tai yritysten määrä oli vielä hyvin pieni 1920-30 -luvulla.

Museovirastosta saimme 2016 tieto- ja lausuntopyyynnön, joka koski Vaasan Vaskiluodossa 1929 rakennetun lentokonesuojan historiaa ja suojelua. Lentokonehalli oli rakennettu kotimaiselle Sääsä II - koneelle, jonka oli hankkinut Vaasaan 1927 perustettu, suojeluskuntalaitokseen kuuluva ilmapuolustusyhdistys VIPY, joka oli osa Suomen Ilmapuolustusliittoa. Tämä halli on kuitenkin muutettu vapaa-ajan asunnoksi jo vuosina 1951-51, ja rakennuksen alkuperäistä käyttötarkoitusta voi olla ulkopuolelta nykyisin vaikea hahmottaa ilman lisätietoja.

Pohjanmaan museon 26.11.2013 päivätyssä arvioinnissa lentokonehalli on tästä huolimatta todettu rakennushistoriallisesti, historiallisesti sekä maisemallisesti arvokkaaksi. Sillä on arvioitu olevan maakunnallisen arvon lisäksi todennäköisesti myös valtakunnallista arvoa. Samansuuntaiseen arvioon päätyi myös Museovirasto 17.1.2017 lausunnossaan suojelusta: ”Lentokonehalli on Vaasan ja Pohjanlahden ilmailuhistorian konkreettinen ilmentymä (3 edustavuus, 5 historiallinen todistusvoimaisuus). Lentokonehallissa on näkyvissä sekä lentokonehalliaikaiseen toimintaan että nykyiseen kesäasuntovaiheeseen liittyviä rakenteita, jotka ilmentävät käytön jatkuvuutta (6 historiallinen kerroksisuus). Koska julkisivumuutokset on tehty hallitusti ja ominaispiirteet huomioiden, rakennuksen keskeiset alkuperäiset piirteet ovat säilyneet (alkuperäisyys).” Intendentti Sara Tamsaari Museovirastosta voi antaa lisätietoja ao. lausunnosta ja Vaskiluodon rakennuksesta.

Esimerkiksi Vaskiluodon kesäasunnoksi muutettuun halliin verrattuna Vartiosaaren hangaari on mielestäni pikaisesti arvioidenkin hyvin alkuperäisenä säilynyt ja siihen liittyvät kulttuurihistorialliset arvot monin paikoin samanlaiset tai laajemmat myös Vartiosaaren huvilakulttuurin yhteydessä kuin Vaskiluodossa.

Viranomaislentotoimintaan ja Ilmavoimien toimintaan liittyviä rakennuksia tai rakenteita 1920-30 -luvulta on säilynyt jonkin verran, joista Kauhavan lentotukikohdan ja Utin lentotukikohdan varhaiset rakennukset 1920 -luvulta sekä Malmin lentoaseman rakennukset 1930 -luvulta ovat tietenkin hienoimmat esimerkit. Muuten yhä toimivien lentokenttien tai menneiden lentosotamien yhteydessä kuten Helsingin Katajanokan tai Kellosaaren ao. rakenteet on purettu uudempien toimintojen tieltä. Kauhavan lentotukikohdan vanhat hallit ja Utin lentokentän sekä varuskunnan kasarmit ovat säilyneet vanhimpina ilmavoimien rakennuksina. https://www.kauhava.fi/files/15669/Liite_3a_Kauhavan_Lentosotakoulu_RHS_OSA_1_15.11.2013.pdf
https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/3187-2014_Schulman_Utti_selvitys.pdf

Suomen ilmailumuseo valtakunnallisena vastuumuseona auttaa mielellään esim. valokuvalähteistönsä ja sidosryhmiensä erikoisosaamisen avulla alueellisia vastuumuseoita myös ilmailun rakennetun ja arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun ja tutkimuksen tehtävissä museon toki osin rajallisten

henkilöresurssien mukaan. Toimin mielelläni yhteyshenkilönä näissä asioissa, ja pyydän että minut liitettäisiin jakelulistalle liittyen mahdollisiin lausuntopyyntöihin ja tiedotukseen, joissa käsitellään ilmailun rakennetun kulttuuriperinnön ja arkeologisten kohteiden dokumentointia, tutkimusta, suojelua ja kaavoitusta Helsingin kaupunginmuseon vastuualueella.

Tähän liittyen tiedoksenne, että Suomen ilmailumuseo on esimerkiksi suorittanut nykydokumentointia Malmin lentoasemalla 2015, kun kentän toiminta oli vielä aktiivisimmillaan koulutus- ja ansiolentotoiminnan lisäksi myös Finavian operoimana lentoasemana sekä Rajavartiolaitoksen Vartiolentolaivueen tukikohtana, sekä vuonna 2019 kun kenttä oli siirtynyt Malmin lentokenttäyhdistyksen operoimaksi lentopaikaksi.

Vuoden 2015 laajasta dokumentonnista löytyy lisätietoa museon nettisivuilta ilmailumuseo.fi/malmi-ilmailee-2015/

Suomen ilmailumuseo julkistaa tällä viikolla Finna -palvelussa omalla sivullaan ilmailumuseo.finna.fi/ satoja Malmin lentoasemaan liittyviä valokuvia, sekä historiallista että mm. vuosien 2015 ja 2019 dokumentoinnin kuvamateriaalia kokoelmistaan, joiden käyttöoikeus on vapaata CC BY -lisenssin mukaan.

Voin lähettää tiedotteen asiasta teille myöhemmin kun julkistus tapahtuu, mutta oheisessa linkissä esimerkiksi vaikkapa otos kuvia Malmin lentokentän lennonjohtotornin työskentelystä ja sisänäkymistä vuodesta 1937 vuoteen 2019.

https://ilmailumuseo.finna.fi/Search/Results?sort=main_date_str+asc&join=AND&bool0%5B%5D=AND&lookfor0%5B%5D=lennonjohto&lookfor0%5B%5D=malmi%2A&type0%5B%5D=Subject&type0%5B%5D=AllFields&limit=50

Museo on myös tallentanut esineistöä Malmin lentosemalta kun Finavia poistui kentältä vuoden 2017 alussa, ja seuraamme tilannetta nyt keväällä ja olemme valmiita toimimaan jälleen aktiivisesti tallennuksen suhteen jos ja kun valitettavin tapahtuu, eli 1930-luvun ainutlaatuisen lentoaseman aktiivinen kulttuuriperintö katkeaa jos lentotoiminta kentällä päättyy tänä keväänä.

Yhteistyöterveisin,

Matias Laitinen
Intendentti / Keeper, Head of Collections
Suomen Ilmailumuseo / Finnish Aviation Museum
Karhumäentie 12, 01530 Vantaa, Finland
mob. +358 40 5757783
matias.laitinen@ilmailumuseo.fi
www.ilmailumuseo.fi/kokoelmat
www.trafiikki.fi

.....
Suomen Ilmailumuseon toimintaa ohjaavat uteliaisuuden, vastuullisuuden ja yhteisöllisyyden arvot. Lisäämme ymmärrystä ilmailusta ja ilmailukulttuurista yhteiskunnassamme. Olemme ilmailun valtakunnallinen vastuumuseo ja Trafiikki-museo. Suomen Ilmailumuseota ylläpitää Suomen Ilmailumuseosäätiö.

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto Vartiosaaren osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2021-012184 T 10 03 02 00

Osayleiskaavoituksen tavoitteena on osoittaa Vartiosaari pääasiallisesti virkistyskäyttöön, virkistyskäytön ja -palvelujen mahdollistaminen sekä saaren saavutettavuuden parantaminen kestäväillä tavoilla. Suunnitelussa otetaan huomioon saaren luonnonarvot, maisema, kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö ja rakennuskanta sekä edistetään niiden säilymistä. Tavoitteena on myös mahdollistaa saaren laajan metsäalueen säilyttäminen ja virkistyspalveluiden tarjoaminen kaupunkilaisille ja matkailijoille.

Sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että Vartiosaarella on toimialalla vuokrattuna kesämökkejä lastensuojelun lastenkotien lasten ja nuorten virkistyskäyttöön kesäisin. On tärkeää, että Vartiosaari säilyy virkistyskäytössä kaikille kuntalaisille avoimena retkeilykohteena. Lastenkotien lapsille ja nuorille on tärkeää päästä kesäisin virkistäytymään merelliseen luontoympäristöön pois laitososuhteista ja saada kokemuksia kotikaupunkinsa kaupunkiluonnosta sekä kasvun ja kehittymisen tukea.

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Leena Turpeinen
vs. sosiaali- ja terveystoimialan
toimialajohtaja